

Výskumná štúdia NBS
4/2019

Prežívanie firiem v nových členských štátoch EÚ

Eduard Baumöhl, Ichiro Iwasaki, Evžen Kočenda

© Národná banka Slovenska 2019
research@nbs.sk

Táto publikácia je dostupná na internetovej stránke NBS
<https://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-vyskumu>

Prezentované názory a výsledky v tejto štúdii sú názormi autora a nevyjadrujú
oficiálne stanovisko Národnej banky Slovenska.

Práca neprešla jazykovou úpravou.

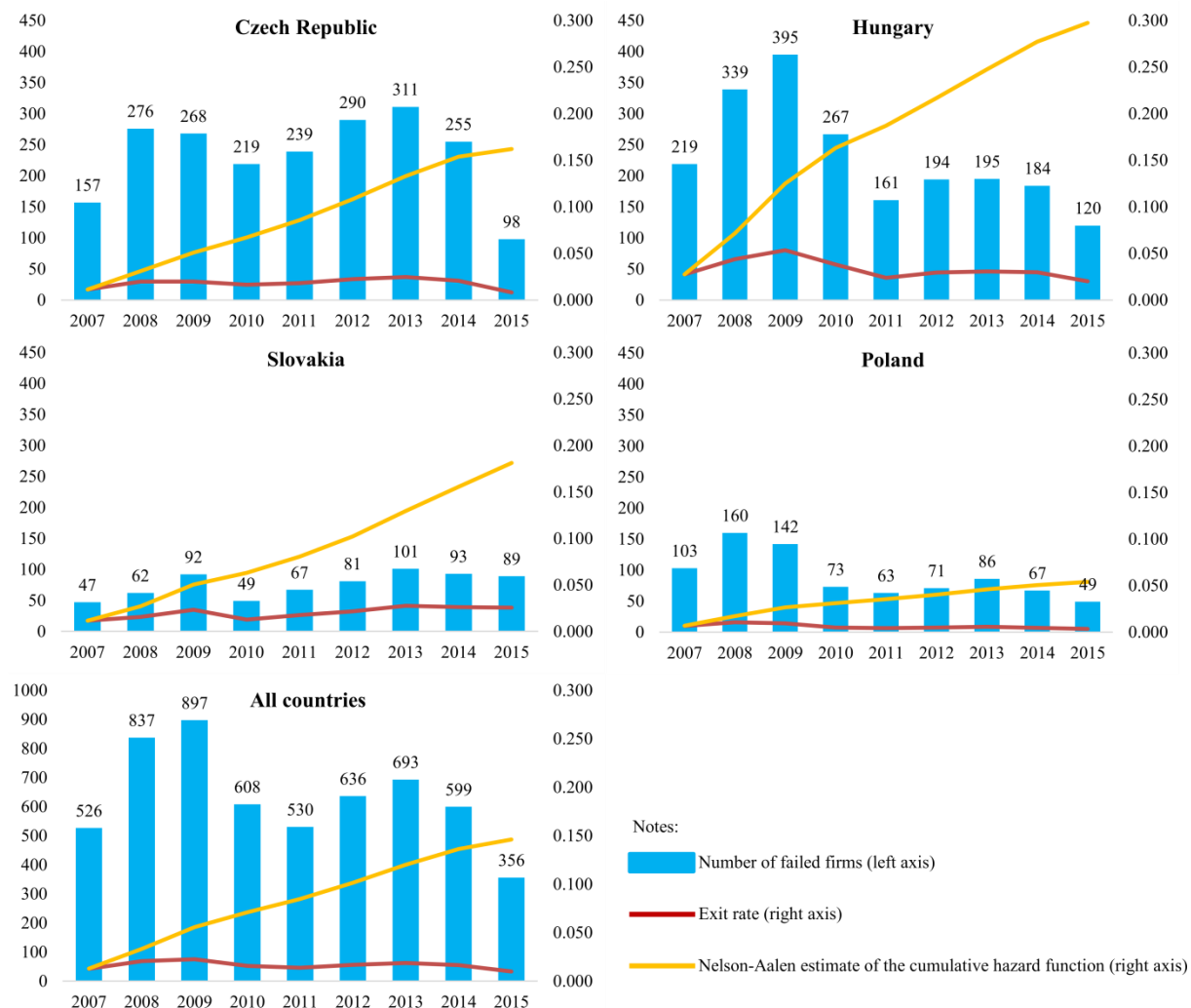
Krátke časti textu, nie viac ako dva odseky, môžu byť citované bez predchádzajúceho
súhlasu autorov, pokiaľ bude úplne uvedený zdroj.

ISSN 2585-9269 (online)

Netechnické zhrnutie

V tejto štúdií skúmame determinanty prežívania firiem v krajinách Vyšehradskej štvorky (ďalej len V4) s využitím Coxovho modelu, ktorý sa obvykle používa v medicíne. Analogicky k skúmaniu faktorov prežívania pacientov, v našej vzorke sú podniky, ktoré počas obdobia od roku 2006 do roku 2015 ukončili svoje pôsobenie na trhu a ich charakteristiky sú porovnávané s podnikmi, ktoré počas uvedeného obdobia boli stále aktívne, t.j. „prežili“.

Celkovo pracujeme so vzorkou 41 496 firiem, z ktorých 5 682 ukončili svoju aktívnu činnosť; miera odchodu podnikov z trhu je teda 13.7%. V niektorých prípadoch neboli údaje úplné, preto v našich modeloch máme nakoniec k dispozícii údaje o 36 498 podnikoch z Českej republiky (12 203), Poľska (13 836), Maďarska (6 976) a Slovenska (3 483). Základný prehľad o zaniknutých podnikoch v danom období zobrazuje Obrázok 1. Ako môžeme vidieť, napriek regionálnej a ekonomickej blízkosti krajín V4, počty zaniknutých podnikov sa v jednotlivých krajinách výrazne líšia.

Obrázok 1. Počet zaniknutých podnikov vo vzorke

Pri skúmaní determinantov prežívania podnikov v krajinách V4 využívame pomerne širokú škálu rôznych ukazovateľov. Okrem štandardne využívaných premenných z oblasti finančnej výkonnosti (ROA, hrubá marža, produktivita práce, likvidita) v našich modeloch vystupujú premenné ako právna forma podnikania, štruktúra vlastníctva, charakteristika manažmentu podniku, prepojenosť s kapitálovým trhom, veľkosť, vek a miera diverzifikácie podniku.

Ako významné faktory ovplyvňujúce prežitie podniku sa preukázali premenné, akými sú počet vlastníkov, zloženie štatutárneho orgánu, existencia zahraničných vlastníkov, ale aj využívanie medzinárodnej audítorskej firmy. Výsledky tejto štúdie okrem iného poukazujú na fakt, že napriek regionálnej a ekonomickej blízkosti krajín V4 je ich podnikateľské prostredie do značnej miery odlišné a determinanty prežívania firiem majú rôzne efekty v jednotlivých krajinách a v jednotlivých odvetviach. Naše výsledky sú robustné aj pre rôzne nastavenia odhadnutých modelov.